

3

Dosarul nr.2a-188/12

Judecătorul: A. Catană ²⁹²

DECIZIE

11 aprilie 2012

mun. Chișinău

Colegiul Civil al Curții de Apel Chișinău

în componență:

Președintele ședinței de judecată

Anatolie Minciuna

Judecătorii

Victor Pruteanu și Ana Panov

Cu participarea

Grefierei

Olesea Croitor

Examinând în ședință publică apelul declarat de către Alexandru Oleinic împotriva hotărîrii Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 01 noiembrie 2011, prin care s-a respins acțiunea lui Alexandru Oleinic către „Inițiativa Civică pentru un parlament curat” privind apărarea onoarei și demnității și încasarea daunei morale, Colegiul

CONSTATĂ :

Reclamantul Alexandru Oleinic a depus o cerere de chemare în judecată către „Inițiativa Civică pentru un parlament curat” privind constatarea faptului precum că informația răspândită nu corespunde realității și publicarea dezmințirii acestei informații; excluderea numelui său din «Lista Neagră», lansată de către pârât pe pagina web Unimedia la data de 19.11.2010; încasarea din contul pârâtului a prejudiciului moral în suma de 2 000 000 (două milioane) lei, ulterior micșorând quantumul la 100 000 (una sută mii) lei.

În motivarea cererii reclamantul a indicat că, la data de 19 noiembrie 2010 „Inițiativa civică pentru un Parlament Curat” a lansat pe pagina web Unimedia «Lista Neagră» a candidaților în deputați în Parlamentul RM, considerați incompatibili cu funcția de deputat în urma monitorizării efectuate de jurnaliștii de investigație.

Din punct de vedere a pârâtului reclamantul trebuie să fie inclus în această listă din motiv că numele său figurează în unele acte ale Curții de Conturi, întocmite în anul 2001.

Pârâtul a declarat că reclamantul nu are integritate morală pentru ocuparea funcției de deputat în Parlament, motivînd prin faptul că, potrivit raportului de integritate morală publicat, Alexandr Oleinic, aflându-se la conducerea SA «Monolit» din Soroca, a contribuit la efectuarea unui șir de tranzacții, în urma cărora, potrivit Curții de Conturi a fost înstrăinată neîntemeiat și nelegitim o parte din patrimoniul societății pe acțiuni. Numele lui A. Oleinic (pe atunci director general al Departamentului de Administrare și Privatizare a proprietății de Stat) figurează în mai multe hotărîri ale Curții de Conturi.

Reclamantul consideră că, declarațiile făcute de către pârât sunt vădit neîntemeiate, nu corespund realității și îi prejudiciază onoarea, demnitatea și reputația profesională. Consideră că, lansând această «Lista Neagră» pârâtul nu a studiat problema în cauză.

A mai explicat reclamantul că, în 2001 Curtea de Conturi a efectuat controlul activității SA «Monolit», unde acesta ocupa funcția de director pînă în anul 1996, și a adoptat Actul Curții de Conturi № 33/2001. Conform p. 6 al actului Curții de Conturi

№ 33/2001 materialele controlului au fost expediate după competență la Procuratura Generală. În baza acestui act a fost efectuat controlul detaliat, în urma cărora au fost adoptate două ordonanțe : Ordonanța de refuz în pornirea procesului penal din 01.11.2002, și Ordonanța de clasare a procesului penal din 28.02.2003.

Reclamantul a indicat că, potrivit acestor ordonanțe, care sunt în vigoare, nevinovăția sa a fost confirmată. Reclamantul apreciază valoarea prejudiciului moral la o sumă de 100 000 lei.

Prin hotărîrea Judecătorei Centru, mun.Chișinău din 01 noiembrie 2011, s-a respins acțiunea lui Alexandru Oleinic către „Inițiativa Civică pentru un parlament curat” privind apărarea onoarei și demnității și încasarea daunei morale.

Nefiind de acord cu hotărîrea nominalizată, Alexandru Oleinic a depus apel, solicitînd admiterea cererii de apel, casarea hotărîrii instanței de fond și emiterea unei noi hotărîri de admitere a pretențiilor reclamantului.

Reprezentantul apelantului Alexandru Oleinic, în ședința instanței de apel a solicitat admiterea apelului declarat, solicitînd casarea hotărîrii instanței de fond, și emiterea unei noi hotărîri de admitere a pretențiilor reclamantului.

Reprezentantul intimatului „Inițiativa Civică pentru un parlament curat”, în ședința instanței de apel, a cerut respingerea apelului declarat și menținerea hotărîrii primei instanțe, pe care o consideră întemeiată și legală.

Audiind părțile, analizând motivele invocate în apel, în cumul cu materialele pricinii, Colegiul civil al Curții de Apel Chișinău consideră apelul declarat, întemeiat și pasibil de admis, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 385 al.(1) lit. c) CPC, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul și să caseze integral sau parțial hotărîrea primei instanțe, emițînd o nouă hotărîre.

Atît în ședința instanței de fond, cît și în ședința instanței de apel, cu certitudine s-a constatat că, la data de 19 noiembrie 2010 „Inițiativa civică pentru un Parlament Curat” a lansat pe pagina web Unimedia «Lista Neagră» a candidaților în deputați în Parlamentul RM, considerați incompatibili cu funcția de deputat.

Considerînd afirmațiile date ca lezînd onoarea, demnitatea și reputația profesională, Alexandru Oleinic a înaintat prezenta acțiune.

Conform art. 16, alin. (1), (2) și (4) Cod Civil al RM, orice persoană are dreptul la respectul onoarei, demnității și reputației sale profesionale.

Orice persoană este în drept să ceară dezmințirea informației ce îi lezează onoarea, demnitatea sau reputația profesională dacă cel care a răspîndit-o nu dovedește că ea corespunde realității.

Dacă informația care lezează onoarea, demnitatea sau reputația profesională este răspîndită printr-un mijloc de informare în masă, instanța de judecată îl obligă să publice o dezmințire la aceeași rubrică, pagină, în același program sau ciclu de emisiuni în cel mult 15 zile de la data intrării în vigoare a hotărîrii judecătorești.

Potrivit pct. 5 al Hotărîrii Plenului CSJ din 09.10.2006, nr. 8 Cu privire la aplicarea legislației despre apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale a persoanelor fizice și juridice, onoarea reprezintă aprecierea pozitivă care reflectă calitatea persoanei în conștiința socială. Demnitatea reprezintă autoaprecierea

193
persoanei întemeiată pe aprecierea societății. Reputația profesională reprezintă reflectarea calităților profesionale ale persoanei în conștiința socială, însoțită de aprecierea pozitivă a societății.

Afirmațiile care lezează onoarea, demnitatea sau reputația profesională sunt acelea care nu corespund realității și discreditează onoarea, demnitatea și reputația persoanei în opinia publică sau în opinia unor persoane din punct de vedere al respectării legilor, principiilor morale ale societății (informațiile despre săvârșirea unei fapte nedemne, comportarea nedemnă în colectivul de muncă, în familie, în viața cotidiană, informațiile care ponegresc activitatea de producție, gospodărească și obștească, reputația etc.)

Conform art. 16, alin. (2) Codul Civil se impune respectarea următoarelor cerințe cumulative : să existe o informație ponegritoare, defăimătoare și, care nu corespunde realității, informația dată să fie răspândită, această informație să lezeze onoarea, demnitatea și reputația profesională a reclamantului.

În cadrul examinării cauzei în ședința instanței de apel, s-a constatat prezența condițiilor nominalizate mai sus, în privința constatării afirmațiilor făcute publice de către pîrît, ca lezînd onoarea, demnitatea și reputația profesională a reclamantului.

Astfel, s-a stabilit că, deși pîrîtul invocă faptul că prezintă doar informația constatată de către Curtea de Conturi, prin prezentarea fragmentată a acesteia, fără concluziile altor organe de drept, pîrîtul a indus în eroare opinia publică, fapt ce, în consecință a lezat onoarea, demnitatea și reputația profesională a reclamantului.

Or, conform p. 6 al actului Curții de Conturi № 33/2001 materialele controlului au fost expediate după competență la Procuratura Generală.

Procuratura Generală a efectuat controlul celor invocate, ulterior, fiind adoptate două ordonanțe : Ordonanța de refuz în pornirea procesului penal din 01.11.2002, și Ordonanța de clasare a procesului penal din 28.02.2003.

Potrivit art. 21 a Constituției RM, orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.

Conform art. 32 alin. (1) și alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, oricărui cetățean îi este garantată libertatea gândirii, a opiniei, precum și libertatea exprimării în public prin cuvînt, imagine sau prin alt mijloc posibil. Libertatea exprimării nu poate prejudicia onoarea, demnitatea sau dreptul altei persoane la viziunea proprie.

Prin prisma prevederilor art. 10 alin. (1) al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere.

Atît Curtea Europeană a Drepturilor Omului, cît și legislația națională, recunoaște libertatea de exprimare drept unul din principiile fundamentale ale unei societăți democratice și consideră protecția care trebuie acordată presei drept deosebit de importantă.

Colegiul Civil al Curții de Apel Chișinău reține că cele invocate de pîrît, nu pot fi calificate ca judecări de valoare, deoarece veridicitatea informației date, conform pct. 10 al Hotărîrii Plenului CSJ a RM din 09.10.2006, nr. 8 Cu privire la aplicarea legislației despre apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale a persoanelor fizice și juridice, poate fi ușor stabilită prin verificarea informațiilor la organele de urmărire penală sau instanțele de judecată, dacă este sau nu o sentință penală irevocabilă de condamnare.

Mai mult ca atât, învinuirile aduse reclamantului, se încadrează în prevederile Codului Penal al RM, astfel, pîrîtul avea obligația de a verifica veridicitatea incriminării săvîșirii acestora.

Art. 10 al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale din 04.11.1950, statuează că, orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare.

Acest drept cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații sau idei fără amestecul autorităților publice și fără a ține seama de frontiere. Prezentul articol nu împiedică statele să supună societățile de radiodifuziune, de cinematografie sau de televiziune unui regim de autorizare.

Executarea acestor libertăți ce comportă îndatoriri și responsabilități poate fi supusă unor formalități, condiții, restrîngeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății sau a moralei, protecția reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești”.

În acest sens Colegiul Civil al Curții de Apel Chișinău menționează că, potrivit art. 10 al CEDO și art. 32 al Constituției RM, oricărei persoane i se garantează libertatea opiniei și exprimării, exercitarea căroră presupune și respectarea anumitor îndatoriri și responsabilități.

Una din aceste îndatoriri este respectarea onoarei și demnității altei persoane. Orice drept garantat de lege se exercită cu bună - credință.

Astfel, s-a constatat că pîrîtul și-a exercitat dreptul garantat de Constituția RM și CEDO, însă, cu rea - credință, reflectînd opinia unei instituții de stat, fără însă a prezenta rezultatele controlului realizat de organul de drept abilitat, fapt care a dus la lezarea onoarei și demnității reclamantului.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului recunoaște libertatea de exprimare drept unul din principiile fundamentale ale unei societăți democratice și consideră protecția care trebuie acordată în acest sens, drept deosebit de importantă.

În același timp, CEDO statuează că art. 10 al Convenției nu garantează o libertate de exprimare absolută, chiar și în privința presei, preocupate de serioase chestiuni de interes public (Savițchi versus Moldova, hotărîre din 11.10.2005, § 46).

Potrivit prevederilor §2 al acestui articol, exercitarea acestei libertăți comportă îndatoriri și responsabilități, care sunt de asemenea aplicabile presei. Acestor îndatoriri și responsabilități li se acordă o semnificație particulară cauzei examinate, atunci cînd este vorba de lezarea reputației unor persoane și de subminarea drepturilor altora.

294

Datorită îndatoririlor și responsabilităților inerente exercitării dreptului la exprimare, garanția acordată de art. 10 CEDO în vederea comunicării chestiunilor de interes general este supusă prezumției că se acționează cu bună credință în vederea prezentării unei informații veridice și concrete (Goodween versus Regatul Unit, hotărâre din 27.03.1996 și Fressoz și Roire versus Franța nr. 29183/95, §54).

Buna-credință în sensul jurisprudenței CEDO, presupune analiza atitudinii subiective a autorului, în raport cu adevărul afirmațiilor sale (verificând dacă a cunoscut sau nu că acestea sunt false, precum și dacă a depus diligentele necesare, în circumstanțele date, pentru a verifica autenticitatea afirmațiilor) cât și scopul demersului jurnalistic verificând dacă a urmărit să informeze opinia publică asupra unor chestiuni de interes public, sau a avut numai intenția de a afecta în mod gratuit reputația persoanei.

Probă a bunei-credințe reprezintă efectuarea unei „verificări rezonabile”, a informației, înainte de difuzare, adică verificarea existenței unor elemente, împrejurări sau circumstanțe de natură să confere suficiente motive care să determine să se creadă adevărul faptelor publicate, suficiența motivelor trebuind analizată și din perspectiva caracterului perisabil al informației (Sunday Times versus Marea Britanie, hotărâre din 26.11.1991).

Instanța de judecată nu poate reține argumentul reprezentantului intimatului precum că, limitele criticii acceptabile în adresa personalităților publice sau a organismelor guvernamentale sunt mai largi decât ale celei în adresa persoanelor particulare, și, în general, sunt mai largi atunci când nu sunt criticate persoane nominalizate, deoarece conform pct. 7 al *Hotărârii Plenului CSJ din 09.10.2006, nr. 8 Cu privire la aplicarea legislației despre apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale a persoanelor fizice și juridice*, în sensul art.10 din Convenția Europeană și art.32 din Constituție, persoanele particulare se bucură de un drept larg de a critica liderii politici, oficialitățile, guvernele și instituțiile statelor, și ele pot fi pedepsite în ordin civil sau penal în cazul în care criticile lor sunt false din punct de vedere faptologic sau sunt excesiv de ofensatoare.

În situația în speță, intimatul nu a făcut probațiunea afirmațiilor sale, nu a confirmat afirmațiile răspândite, or, acesta era obligat și dispunea de posibilități reale de a controla veridicitatea afirmațiilor sale.

Mai mult decât atât, prin ordonanțele procurorilor s-a refuzat în începerea urmăririi penale, constatându-se că acțiunile apelantului au fost conforme normelor legale.

Iar, conform art. 118 alin. (4) CPC RM, în cazul nerespectării prevederilor legii privind legalizarea probelor ori al pierderii unui document autentic, efectul defavorabil al nedovedirii afirmațiilor referitoare la circumstanțele de fapt ale pricinii va cădea asupra părții sau altui participant la proces care a avut posibilitatea și care trebuia să se asigure pînă la judecată cu probă veridică fără a suscita îndoieli.

Potrivit art. 16 alin. (4) Cod Civil al RM, dacă informația care lezează onoarea, demnitatea sau reputația profesională este răspândită printr-un mijloc de informare în masă instanța de judecată îl obligă să publice o dezmințire la aceeași rubrică, pagină,

în același program sau ciclu de emisiuni, în cel mult 15 zile de la data intrării în vigoare a hotărârii judecătorești.

Potrivit prevederilor pct. 24 al Hotărârii Plenului CSJ din 09.10.2006, nr. 8 Cu privire la aplicarea legislației despre apărarea onoarei, demnității și reputației profesionale a persoanelor fizice și juridice „Drept răspândire a informațiilor, în sensul art. 116 CC RM, se consideră publicarea în presă a informațiilor ce ponegrec onoarea, demnitatea și reputația profesională ale cetățenilor, organizațiilor sau care nu corespund realității, traducerea, difuzarea unor asemenea informații în emisiunile radiofonice și televizate, demonstrarea în programele de cronică cinematografică și în alte mijloace de comunicare, în caracteristicile de serviciu, precum și în discursurile publice sau comunicarea lor în altă formă, inclusiv orală, către una sau mai multe persoane”.

În consecința celor menționate, Colegiul Civil consideră necesar de a admite apelul declarat și a recunoaște ca lezînd onoarea, demnitatea și reputația profesională a lui Alexandru Oleinic, informația răspândită și publicarea numelui său în «Lista Neagră», lansată de către pârât pe pagina web Unimedia la data de 19.11.2010.

În partea încasării prejudiciului moral, Colegiul Civil consideră necesar de a refuza, întrucât constatarea violării normelor de drept și admiterea revendicărilor constituie prin sine o satisfacție echitabilă pentru orice prejudiciu moral eventual suferit de reclamant.

În susținerea opiniei enunțate, instanța invocă și hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 20 aprilie 2004 în cauza Amihalachioaie împotriva Republicii Moldova.

Astfel, din considerentele menționate, conducându-se de art. 385 – 386, CPC RM, Colegiul civil al Curții de Apel Chișinău,

Decide:

A admite apelul declarat de către Alexandru Oleinic, a casa hotărîrea Judecătoriei Centru, mun.Chișinău din 01 noiembrie 2011, și pe cauza dată a da o nouă hotărîre prin care acțiunea lui Alexandru Oleinic către „Inițiativa Civică pentru un parlament curat” privind apărarea onoarei și demnității și încasarea daunei morale - se admite parțial.

Se recunoaște că informația răspândită de „Inițiativa Civică pentru un parlament curat”, nu corespunde realității, cu obligarea acestora de a-l exclude pe Alexandru Oleinic din lista numită „Lista Neagră”.

În partea încasării pagubei morale, acțiunea se respinge.

Decizia poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni.

Președintele ședinței
A. Minciuna

Judecător
V. Pruteanu

Judecător
A. Panov